

КЊИГА ПРЕДМЕТА
МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ
- студије наука безбедности -

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности			
Назив предмета: САВРЕМЕНЕ ТЕОРИЈЕ ДРЖАВЕ И БЕЗБЕДНОСТИ			
Наставник: Др Владимир Н. Цветковић, редовни професор; др Светлана Станаревић, ванредни професор, Марко Ракић, асистент			
Статус предмета: обавезни			
Број ЕСПБ: 8.0			
Услов:			
Циљ предмета: Стицање основних теоријских знања из области социологије политике, односно ужих припадајућих области: теорија државе и теорија безбедности. Утолико је у теоријама безбедности посебан нагласак на оним које имају у фокусу безбедност државе.			
Исход предмета: Студенти стичу шири и потпунија знања о токовима и последицама социјалних кретања и организовања која се односе на моделе државног устројства и њихова тумачења с једне, односно теоријске артикулације безбедности с друге стране.			
Садржај предмета: У оквиру предавања и вежби студенти изучавају следеће садржаје: генеза државних облика и њихова теоријска рефлексија; политичке форме државног организовања до средњег века; успон државе (од XIV до XVIII века); модерна (национална) држава и њене главне одлике; развој државе у XIX и XX веку; потенцијали и ограничења савремене државе; теорије о држави; апсолутистичка и конституционална теорија државе; етичка и класна теорија државе; плуралистичка теорија државе; безбедност државе – реалистички и либералистички приступ; конструктивизам и критичка теорија; главни концепти и тематске области студија безбедности; бућност државе и њене безбедности.			
Литература: Обавезна: <div><div>1. Вијамс, П. (Ур.) (2012). Увод у студије безбедности. Београд: Факултет безбедности и Службени гласник. (Први део - Теоријски приступи, стр. 55-194).</div><div>2. Винсент, Е. (2009). Теорије државе. Београд: Службени гласник.</div><div>3. Кревелд, М. (2012). Успон и пропадање државе. Београд: Факултет безбедности и Албатрос плус.</div><div>4. Фукујама, Ф. (2007). Грађење државе. Београд: Филип Вишњић.</div></div> Допунска: <div><div>1. Волин, Ш. (2007). Политика и визија. Београд: Филип Вишњић и Службени гласник.</div><div>2. Минклер, Х. (2009). Империје. Београд: Албатрос плус и Службени гласник.</div><div>3. Нозик, Р. (2010). Анархија, држава и утопија. Подгорица: ЦИД.</div><div>4. Collins, A. (2007). Contemporary Security Studies. Oxford: Oxford Univeristy Press.</div><div>5. Цветковић, В. Н. (1996). Самопоимање и политичко пројектовање (Европски и национални идентитети - српска перспектива), У: В. Н. Цветковић (Ур.) Србија и Европа (стр. 67-80). Београд: Дом културе студентски град.</div><div>6. Цветковић, В. Н. (2002). Институције, држава, идентитет. У: В. Н. Цветковић (Ур.) (Ре)конструкција институција: Годину дана транзиције у Србији (стр. 27-42). Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију.</div></div>			
Број часова активне наставе: 6/90		Теоријска настава: 4/60	Практична настава: 2/30
Методe извођења наставе: предавања, вежбе, консултације, семинари, радионице, панел дискусије.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	60
колоквијум-и		
семинар-и	20		

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности
Назив предмета: Глобални поредак и регионална безбедност
Наставник: др Владимир Ајзенхамер, доцент; др Мирослав Младеновић, редовни професор, др Милан Липовац, доцент
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 8.0
Услов:
<p>Циљ предмета: Предмет за основну јединице анализе узима међународни поредак, коме приступа са два различита аналитичка нивоа - глобалног и регионалног, фокусирајући се превасходно на питање њихове међусобне интеракције. Анализирајући актуелне трендове светске политике (слабљење моћи САД, успон Кине и Русије као изазивача постојећег „западноцентричног“ међународног поретка, рекомпозицију регионалних безбедносних архитектура), уз стављање посебног акцента на питање безбедности и безбедносне сарадње, наставне јединице замишљене су тако да студенте упознају са структуром савременог глобалног и регионалног поретка. Суочавајући их са различитим, понекада и контрадикторним карактеристикама света на почетку новог миленијума (униполарност и/или мултиполарност, анархија и/или хијерархија, кинеско-амерички ривалитет и/или економска међузависност Кине и Америке тзв. „Кимерика“, регионална хегемонија и/или дисперзија моћи по регионима и сл.), наставни курс има за задатак да студентима објасни различите аспекте глобалне транзиције која карактерише време у коме живимо: измештање центара економске (а у ближој перспективи можда и политичке и војне) моћи са Запада на Исток, успон регионалних сила које све чешће оспоравају америчку хегемонију, изазов који евроатланској безбедносној структури упућују азијски механизми регионалне безбедносне сарадње и сл. Ослањајући се на бројне теоријске приступе и концепте, у широком распону од неокласичног реализма, либералног интернационализма и теорије међународних хијерархија (Џон Миршајмер, Рандал Швелер, Франсис Фукујама, Дејвид Лејк и др.) преко теорија регионалног безбедносног комплекса, безбедносне заједнице и зоне стабилног мира (Бери Бузан, Уле Вејвер, Карл Дојч, Чарлс Капчан и др.), до различитих приступа изградњи региона, критичког и социјал-конструктивистичког поимања регионализма и регионалних безбедносних идентитета (Паси Анси, Џерард Тоал, Ивер Нојман, Марија Тодорова и др.), овај предмет преиспитује постојеће односе моћи у свету и отвара дискусију о томе да ли ће будући светски поредак бити рализован кроз наставак праксе регионалне доминације од стране великих и регионалних сила или кроз сарадњу, односно компетицију политички, економски и безбедносно чвршће повезаних региона.</p>
<p>Исход предмета:</p> <p>Детаљно познавање и разумевање структуре међународног поретка, како глобалног, тако и регионалног; теоријски и методолошки заснована способност да се критички промишљају и даље истражују решења и механизми примењени у циљу успостављања мира, безбедности и сарадње међу државама на глобалном и регионалном нивоу, као и претње које, по стабилност поменутих поредака, представљају бројни изазови новог миленијума.</p>
<p>Садржај предмета:</p> <p><i>Теоријска настава:</i></p> <p>Глобални поредак и изазов мултиполарности; Структура међународног система - анархија и/или хијерархија; Између статуса <i>quo</i> и ревизионизма: глобалне силе и силе у успону; Улога регионалних сила у савременом међународном поретку; Теоријски приступи регионалној безбедности - регионални безбедносни комплекс, зона стабилног мира и безбедносна заједница; Регион, изградња региона и регионализам (различити приступи дефинисању региона, регион као друштвено-политички конструкт, <i>стари</i> и <i>нови</i> регионализам); Регионални безбедносни идентитет (колективни идентитет, дихотомија <i>сопство-другост</i> тј. ми <i>versus</i> они); Евроатланска безбедносна архитектура (НАТО, ЕУ); Безбедносна архитектура пост-совјетског простора (ЗНД, ОДКБ, ГУАМ); Азијски регионализам - безбедносно премошћивање „великих простора“ (ШОС, АСЕАН); Регионална безбедносна сарадња на Блиском истоку (ГЦЦ, Арапска Лига);. Нови поредак света - доминација региона(лизма) или доминирање регионом?</p> <p><i>Практична настава:</i> вежбе, други облици наставе, семинарски рад</p>
<p>Литература:</p> <p><i>Основна литература:</i> Џон Миршајмер, <i>Трагедија политике великих сила</i>, Удружење за студије САД у Србији, Чигоја Штампа, Београд, 2017;</p>

David Lake, *Hierarchy in International Relations*, Coronell University Press, Ithaca and London, 2011;

Ајзенхамер, В., „Бојно поље praxis: реалистичко-конструктивистички дуумвират и 'посртање' либералног интернационализма“, Међународни проблеми, Институт за међународну политику и привреду, Београд, Vol. LXIX, No.2-3/2017., стр. 262-282,

Зоран Килибарда, Мирослав Младеновић., Владимир Ајзенхамер, *Геополитичке перспективе савременог света*, Универзитет у Београду, Факултет Безбедности, 2014;

Thomas J. Christensen, *The China challenge -shaping the choices of a rising power*, W.W. Norton, New York-London, 2016;

Милан Липовац, Драган Живојиновић, *Међународна безбедност, теоријски приступи*, Иновациони центар Факултета безбедности, Нови Сад: Академска књига, Београд, 2014;

Допунска литература:

Хенри Кисинџер, *Дипломатија*, Клуб плус, Београд 2011;

Хенри Кисинџер, *Светски поредак*, Клуб плус, Београд, 2015;

Џошуа Маварчик, *Императив америчког вођства*, БМГ, Београд, 2004;

Владимир Трапара, *Време ресетовања - Односи Русије и Сједињених држава у периоду од 2009. до 2012. године*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2015;

Џозеф С. Нај, *Будућност моћи*, Архипелаг, Београд, 2012;

Barry Buzan, Ole Waever, *Regions and Powers*, Cambridge University Press, 2003;

Charles A. Kupchan, *How enemies become friends - the sources of stable peace*, Princeton Unevrstity Press, Princeton, 2012;

Ивер Нојман, *Употребе Другог - „Исток“ у формирању европског идентитета*, Службени гласник и Београдски центар за безбедносну политику, Београд, 2011;

Handbook on the Geographies of Regions and Territories, edited by Anssi Paasi, John Harrison, Martin Jones, Edvar Eglar Publishing, London and Northampton, 2018;

Марија Тодорова, *Имагинарни Балкан*, Библиотека XX век, Београд, 2006.

Број часова активне наставе: 6/90	Теоријска настава: 4/60	Практична настава: 2/30
--	--	--------------------------------

Методе извођења наставе: предавање, вежбе, консултације

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испит	40
колоквијум-и	20	
семинар-и	20		

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности		
Назив предмета: МЕТОДИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА		
Наставник/наставници: др Слађана С. Ђурић, редовни професор, др Борис Кордић, редовни професор		
Статус предмета: обавезни		
Број ЕСПБ: 7.0		
Услов:		
Циљ предмета: Добијање целовитог увида у све фазе научног истраживања и оспособљавање за самостално планирање и спровођење научноистраживачких пројеката. Суштинска сврха изучавања методологије у оквиру овог студијског програма јесте да студенте снабде научним алаткама за квалитетно конципирање сопственог истраживачког пројекта. У оквиру програма студентима ће бити понуђени целовити прегледи метода које се примењују у друштвеним наукама, и то почев од општих теоријских метода, преко посебних метода друштвених наука, до метода искуствених истраживања које се могу применити у областима безбедности. Уз теоријска знања о сваком изложеном методу биће вежбани примери њихове практичне примене, како би студенти што боље разумели њихову суштину и били у прилици да их и сами практично примене.		
Исход предмета Способност осмишљавања и дизајнирања нацрта сопственог истраживање у области безбедности, одбране и заштите, као и способности избора адекватних метода, налажења извора података, њихове обраде и интерпретације.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Концепт теоријске наставе претпоставља упознавање са појмом, карактеристикама и донетима појединих метода научно-истраживачког рада. Кључне теме се тичу концептуализације и операционализације истраживања, валоризације и евалуације других емпиријских истраживања: главне фазе истраживачког процеса (одређење проблема, пројектовање истраживања, извођење истраживања, обрада и анализа података) и истраживачке методе (посматрање, упитник и интервју, анализа садржаја, секундарна анализа података). <i>Практична настава:</i> На часовима практичне наставе студенти вежбају примену усвојених теоријских знања кроз креирање сопственог нацрта истраживања, избор адекватних метода и њихову примену. Посебан садржај практичне наставе односи се на радионице на којима ће студенти проћи обуку претраге електронских база академских радова, као и претраге и начина коришћења електронских база података.		
Литература Обавезна: Хавелка, Н., Кузмановић, Б. & Попадић, Д. (1998). <i>Методе и технике социјално-психолошких истраживања</i> . Београд: Центар за примењену психологију, стр. 3-83. Ђурић, С. (2013). Истраживање безбедности – квалитативни приступ. Београд: Факултет безбедности, стр. 111 – 258. Допунска: Ђурић, С. (2016). Интервјуисање експерата: специфичности и принципи примене. <i>Годишњак Факултета безбедности</i> , 349-365. Kumar, R. (2005). <i>Research methodology: a step-by-step guide for beginners</i> . Thousand Oaks, California: Sage Publications. De Walt, K. M. & De Walt, B. R. (2002). <i>Participant observation: a guide for fieldworkers</i> . Walnut Creek, CA: AltaMira Press. Dimitrijević, R.I. & Paraušić, A. (2017). <i>Katalog baza podataka za istraživanja u oblasti bezbednosti</i> . Београд: Fakultet bezbednosti.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава:	Практична настава:
Методе извођења наставе Предавања, семинари, презентације, радионице, консултације.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	10	усмени испт	30
колоквијум-и	30 (3x 10)	
семинар-и			

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности
Назив предмета: ГЕОПОЛИТИКА БАЛКАНА
Наставник: др Жарко Обрадовић, ванредни професор; др Владимир Ајзенхамер, доцент; др Мирослав Младеновић, редовни професор
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 6.0
Услов:
Циљ предмета: Циљ изучавања овог предмета је да се студенти упознају са геополитичком позицијом Балкан као простора на ком се сукобљавају интереси великих сила и местом где живи више балканских народа и мноштво мањинских заједница. Сагледаће се политике супротстављених интереса како великих сила тако и балканских народа у реализацији својих циљева. Анализираће се узроци сукоба и подела на простору балканских држава који су у неким случајевима прерасли значај самог региона и били повод или пак део сукоба глобалног нивоа. Поред тога студенти треба да се упознају и са геополитичким положајем балканских држава, питањима и проблемима који прате њихове међусобне односе, и у којој мери велике силе учествују у решавању балканских питања.
Исход предмета: Детаљно познавање свих елемената геополитичког положаја Балкана и способност да се критички промишљају решења која су примењена у циљу успостављања мира, безбедности и сарадње међу државама на простору Балкана.
Садржај предмета: <i>Теоријска настава:</i> Два лица геополитике - <i>episteme</i> и <i>techne</i> ; Место Балкана у телуокуратским геополитичким концептима; Таласократско виђење геополитичке „улоге“ Балкана; Балканско полуострво - основне геополитичке и геостратешке карактеристике; Балкански народи и велике силе у 19 веку; Први и Други светски рат и геополитичке промене на Балкану; Промене у балканским државама крајем 20-тог века; Савремене политичко-економске и војне интеграције и балканске државе; Актуелни односи између балканских држава-отворена питања и проблеми; Утицај ЕУ, САД, Руске Федерације и НР Кине на Балкану; Актуелни геополитички положај Србије; Ка српској школи геополитике (закључно разматрање). <i>Практична настава:</i> Практична настава се одвија кроз анализу конкретних догађаја на Балкану који су утицали или утичу на међудржавне односе, мир и безбедност на Балкану како би се могли разумети актуелна дешавања и ставови балканских држава и великих сила.
Литература: Основна литература: Обрадовић, Ж. (2011). <i>Геополитика Србије</i> . Београд: Мегатренд; Обрадовић, Ж. (2014). <i>Балкански етнички мозаик-мањинско питање на Балкану</i> . Београд: Чигоја штампа; Шушић, С. (2004). <i>Геополитички кошмар Балкана</i> . Београд: Војноиздавачки завод; Килибарда, З., Младеновић, М., Ајзенхамер, В. (2014), <i>Геополитичке перспективе савременог света</i> , Универзитет у Београду, Факултет Безбедности; Макиндер, Х. (2009), <i>Демократски идеали и стварност</i> , Метафизика, Београд; Гарашанин, И. (2016), <i>Начертаније</i> , Ethos, Београд; Д. Туцовић (2011) <i>Србија и Арбанија</i> , Мостарт, Земун; Цвијић, Ј. (1913), <i>Излазак Србије на Јадранско море</i> , Гласник Српског географског друштва, Београд; Ристић, А (1939), <i>Дунав (геополитичка студија)</i> , Издавачка задруга политика и друштво, Београд. Додатна литература: Кремптон, Р. (2003). <i>Балкан после Другог светског рата</i> . Београд: ЦЛНУ; Ставроијанос, Ј. (2005). <i>Балкан после 1453</i> . Београд: Екуилибриум; Степић, М. (2013), <i>Геополитика неоевроазијства: позиција српских земаља</i> , Институт за политичке студије, Београд; Матић, Б., (Ур, 1995), <i>Тајна Балкана - Монографија о геополитици</i> ; Студентски културни центар,

Београд; Кораћ, С. (2016), <i>Утицај војне неутралности Србије</i> , Институт за међународну политику и привреду, Hanns Seidel Stiftung - Канцеларија за Србију и Црну гору, Београд; Тодорова, М. (2006) <i>Имагинарни Балкан</i> , Библиотека XX век, Београд;			
Број часова активне наставе: 5/75		Теоријска настава: 3/45	Практична настава: 2/30
Методе извођења наставе: предавање, вежбе, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	40
колоквијум-и	(2x20)= 40	
семинар-и			

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности
Назив предмета: ГЛОБАЛНЕ БЕЗБЕДНОСНЕ ПРЕТЊЕ
Наставник/наставници: проф. др Вања Роквић, проф. др Слађана Јовић, доц. др Александра Илић, Ас. И. Димитријевић
Статус предмета: Изборни предмет
Број ЕСПБ: 5.0
Услов:
Циљ предмета Стицање нових и продубљивање постојећих знања о глобалним безбедносним претњама које се у савременим околностима испољавају на различите начине и које је потребно проучавати, разумевати и објашњавати кроз мултидисциплинарни и интердисциплинарни приступ.
Исход предмета Познавање и разумевање основних појмова везаних за глобалну безбедност и глобалне безбедносне претње. Познавање и разумевање кључних карактеристика појединачних глобалних безбедносних претњи и могућност њиховог објашњења кроз мултидисциплинарни приступ. Упознавање са основним карактеристикама различитих глобалних безбедносних претњи и с тим у вези разумевање механизма њиховог настанка и деловања. Оспособљеност за анализу медијског извештавања о глобалним безбедносним претњама и утицај на перцепцију јавности у вези са тим (морална паника, страх од злочина). Оспособљеност за анализу деловања различитих субјеката на међународном и националном нивоу у контексту сузбијања глобалних безбедносних претњи. Студенти ће такође бити оспособљени за самостално проналажење јавно доступних база података за истраживања савремених глобалних безбедносних претњи (оружаних сукоба, тероризма и сл), њихову примену и тумачење доступних података.
Садржај предмета Теоријска настава - целине: 1. Глобализација безбедности и динамика глобалне безбедности 2. Савремени оружани сукоби (нови ратови, асиметрично ратовање, хибридно ратовање, истраживање савремених сукоба, последице оружаних сукоба) 3. Револуција у војним пословима (нове технологије и трка у наоружању) 4. Пролиферација оружја за масовно уништење 5. Нове глобалне здравствене претње – пандемије заразних болести, биотероризам, биолошко и хемијско оружје, болести преносиве храном, природне катастрофе, хемијски или радио-нуклеарни инциденти 6. Климатске промене (последице климатских промена као глобална претња безбедности) 7. Појмовно одређење тероризма и организованог криминалитета (кривичноправно и криминолошко дефинисање) 8. Циљеви и узроци тероризма (различити облици терористичког деловања) 9. Делатности организованог криминалитета – трговина дрогом, трговина људима, трговина оружјем и муницијом, трговина нуклеарним материјалом, трговина заштићених животињских врста, илегална трговина културним добрима, фалсификовање новца и прање новца 10. Миграције и криминалитет 11. Медијска слика глобалних безбедносних претњи 12. Улога различитих међународних и националних субјеката у контроли и сузбијању глобалних безбедносних претњи. Практична настава: Критично читање и представљање научних текстова, Дискусије, Анализе студија случаја, Претрага и употреба јавно доступних база података, Анализа стратешких и других докумената, Анализа медијског извештавања о глобалним безбедносним претњама, Презентације радова.
Литература Обавезна: Vilijams, P. (ur.), (2012). <i>Uvod u studije bezbednosti</i> . Beograd: Fakultet bezbednosti i JP Službeni glasnik. Cavelty, M.D., Mauer, V. (eds.), (2010). <i>The Routledge Handbook of Security Studies</i> . London and New York: Routledge. Rokvić, V., Jeftić, Z. (2015). "Health issues as security issues". <i>Vojno delo</i> . 6/2015, 53-69. Martin, G. (2019). <i>Essentials of Terrorism, Concepts and Controversies</i> . Los Angeles: SAGE. Шкулић, М. (2015). <i>Организовани криминалитет – Појам, појавни облици, кривична дела и кривични поступак</i> . Београд: Правни факултет Универзитета у Београду. Игњатовић, Ђ., Стевановић, А. (прир.) <i>Организовани криминалитет (избор текстова)</i> . Београд: Правни

факултет Универзитета у Београду.

Допунска:

Kay, S. (2015). *Global Security in the Twenty-First Century: The Quest for Power and the Search for Peace*. Rowman & Littlefield.

Rushton, S., Youde, J. (eds) (2014). *Routledge Handbook of Global Health Security*. London & New York: Routledge.

Rokvic, V., Jeftic, Z., Ajzenhamer, V. (2016). "Public Health in Serbia through the Lens of Security". *IJPH*, 45(9),1136-1145.

Babić S. (Jović S.), Gačić J., Jakovljević V. (2017). Global health threats and health protection, In: Security Risks: Assessment, Management and Current Challenges, Ed. Bošković M., NOVA Science, New York, 15-31.

Von Lampe, K. (2016). *Organized Crime, Analyzing Illegal Activities, Criminal Structures, and Extra-legal Governance*. Los Angeles:SAGE.

Илић, А. (2017). *Медију и криминалитет: криминолошки аспекти*, докторска дисертација. Београд:Правни факултет Универзитета у Београду.

Симеуновић, Д. (2009). *Тероризам*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.

Kury H. and Redo S. (eds.) (2018). *Refugees and Migrants in Law and Policy – Challenges and Opportunities for Global Civic Education*. Springer.

Dimitrijević, R.I., Paraušić, A. (2017). *Katalog baza podataka za istraživanja u oblasti bezbednosti*. Beograd: Fakultet bezbednosti.

Број часова активне наставе 5/75	Теоријска настава: 3/45	Практична настава: 2/30
---	--------------------------------	--------------------------------

Методе извођења наставе: предавања, вежбе, консултације, семинари, радионице, панелдискусије.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	60
колоквијум-и		
семинар-и	20		

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности			
Назив предмета: ВИСОКОТЕХНОЛОШКИ КРИМИНАЛ И НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ			
Наставник: Др Младен Милошевић, ванредни професор; др Ненад Путник, ванредни професор; др Ана Ковачевић, ванредни професор;			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ:5.0			
Циљ предмета Циљ предмета је стицање ширих теоријских знања из области безбедности информационих технологија и критичне информационе инфраструктуре, као и високотехнолошког криминалитета и његових импликација по систем националне, регионалне и глобалне безбедности.			
Исход предмета Стицање и продубљивање општих академских знања у предметној области и развијање критичког мишљења и аналитичких вештина потребних за даље научно истраживање проблема заштите и безбедности критичне информационе инфраструктуре и осталих штићених вредности у домену информационих технологија.			
Садржај предмета Теоријска настава У оквиру теоријске наставе студенти изучавају следеће садржаје: појам информационих технологија; појам критичне инфраструктуре и њен однос према националној безбедности; критична информациона инфраструктура; критична информациона инфраструктура; појмовно одређење високотехнолошког криминала и његов однос са појмовима сродног значења; етиологија и феноменологија високотехнолошког криминала; високотехнолошки криминал у међународном праву; законска регулатива високотехнолошког криминала у Р. Србији; проблем неусаглашености националних законодавстава са реалним претњама у сајбер простору; феномен сајбер тероризма; сајбер ратовање и његов правни сатус у међународном праву; сајбер напад као вид агресије; право на индивидуалну и колективну самоодбрану од сајбер напада - правне дилеме; међународноправни сататус тзв. сајбер бораца; заштита од високотехнолошког криминала; израда политика и стратегија заштите од високотехнолошког криминала; место претњи у сајбер простору у националној стратегији одбране; процена ризика од високотехнолошког криминала и претњи у сајбер простору; значај међународне сарадње у сузбијању високотехнолошког криминала. Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад У практичном делу наставе кроз вежбе и студијски истраживачки рад студенти имају прилику да стечена теоријска знања продубе кроз самосталан истраживачки рад и анализу изабраних студија случајева.			
Литература Васовић Миланковић, Љ. (2009). <i>Високотехнолошки криминал: конвенције, протокол, закони</i> . Београд: Intermex. Metz, S. (2000). <i>Armed Conflict In The 21st. Century: The Information revolution And Post-modern Warfare</i> . Carlisle, PA: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College Милошевић, М., Путник, Н. (2017). Сајбер безбедност и заштита од високотехнолошког криминала у Републици Србији - стратешки и правни оквир, <i>Култура полуса</i> , 33, 177-191. Putnik, N., Milošević, M. (2018). Trends in Peace Research - Can Cyber Détente Lead to Lasting Peace? In: Cook, B. (editor), <i>Handbook of Research on Examining Global Peacemaking in the Digital Age</i> . (pp. 1-19). Hershey: IGI Global Путник, Н. (2009). <i>Сајбер простор и безбедносни изазови</i> . Београд: Факултет безбедности. Путник, Н., Миљковић, М. (2012). Злоупотреба кибер простора као средства масовне комуникације, <i>Војно дело</i> , 64(3), 157-183. Путник, Н., Милошевић, М., Бошковић, М. (2017). Стратешко планирање сајбер одбране – ка адекватнијем правном оквиру и новој концепцији процене ризика, изазова и претњи, <i>Војно дело</i> , 69(7), 174-185.			
Број часова активне наставе: 5/75		Теоријска настава: 3/45	Практична настава: 2/30
Методе извођења наставе: предавања, вежбе, семинари, презентације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	5	усмени испт	60
колоквијум-и	1x30	
семинар-и			

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности		
Назив предмета: Стратешки безбедносни изазови		
Наставник/наставници: Проф. Др Зоран Јефтић, проф др Петар Станојевић, проф др Светлана Станаревић		
Статус предмета: изборни		
Број ЕСПБ: 5.0		
Услов:		
Циљ предмета Стицање знања за самосталан критички приступ проблемима стратешких безбедносних изазова,. Спознаја екстерних и интерних стратешких безбедносних изазова и њихово системска идентификација, груписање као и сагледавање међузависност и могућности предикција њихових последица.		
Исход предмета Студенти ће бити способни да у потпуности разумеју обележја и начин испољавања стратешких безбедносних изазова у међународним, регионалним и националним оквирима. Усвојиће знања о различитим дисциплинарним приступима у изучавању безбедносних изазова, али и разумети комплексност феномена изазова у контексту савремених односа у међународној заједници Развиће способности промишљања о стратешким безбедносним изазовима на начин да сагледају све аспекте њихових утицаја на позитиван и негативан исход, а посебно за развијање потенцијала да прерасту у ризике и претње.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Предмет Стратешки безбедносни изазови изучаваће се кроз следећи садржај и структуру: Увод у стратешке приступе безбедности; различита природа стратешких безбедносних изазова; Глобализација као стратешки безбедносни изазов; Безбедносни изазови у економској сфери Политичко – војне изазове; Социјални и изазови демократског развоја; Стратешки безбедносни изазови из сфере природе; Стратешки безбедносни изазови у техничко-технолошкој сфери <i>Практична настава:</i> Реализоваће се кроз вежбе, радионице, панел дискусије, анализу и презентовање научни текстова из предметне области. Разрада појединих сценарија безбедносних изазова у глобалним и регионалним оквирима биће усмерена на развијање способност студената да критички промишљају о стратешким безбедносним изазовима.		
Литература Основна: Pol D. Williams (2012), Uvod u studije bezbednosti, JP Službeni glasnik i Univerzitet u Beogradu Fakultet bezbednosti, str. 441-619 Јефтић, З. Младеновић, М. и Роквић, В. (2014). <i>Основе цивилно-војних односа</i> . Београд: Универзитет у Београду- Факултет безбедности. стр 7-59. Светлана Станаревић, (2018), <i>Основе безбедности</i> , Универзитет у Београду Факултет безбедности стр. 109-142. The International Institute for Strategic Studies (2018) Strategic Survey 2018: The Annual Review of World Affairs, New York: Routledge and The International Institute for Strategic Studies Petar Stanojević, Gordana Mišev, Novi trendovi u međunarodno-političkoj dinamici trgovine prirodnim gasom, Međunarodni problemi, Vol. LXX, No. 3/2018, str. 305-336. Svetlana Stanarević, Goran J. Mandić, Slobodan Spasić,(2018). “Priroda urbane transformacije i mogućnosti za njeno oblikovanje u odnosu na migracije kao izazov”, Zbornik radova “Urbana bezbednost i urbani razvoj”, Fakultet bezbednosti Univerzitet u Beogradu; Зоран Јефтић , Гордана Мишев, Жарко Обрадовић , Петар Станојевић, <i>Савремени конфликти и њихове тенденције</i> , Војно дело, 7/2018, стр 23-40 Стојановић, С. Јефтић, З. (2014). <i>Савремени свет и стратегијска мисао</i> . у Садржај безбедносних изазова Србије на почетку 21. Века. Београд: Иновациони центар Факултета безбедности, стр 113-131		
Број часова	активне наставе 5	Теоријска настава: 3
		Практична настава: 2
Методе извођења наставе предавања, вежбе, практична настава, симулациона игре, колоквијум, семинарски рад.		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	5	усмени испт	60
презентација	5	
семинар-и	25		

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности			
Назив предмета: МЕНАЦМЕНТ НАЦИОНАЛНЕ И ЉУДСКЕ БЕЗБЕДНОСТИ			
Наставник: др Миленко М. Бодин, ванредни професор; др Вања Роквић, ванредни професор; др Кристина Радојевић, доцент			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6.0			
Услов:			
Циљ предмета: Појмовно артикулисање и операционализација знања из области националне безбедности, људске безбедности и менаџмента. Нагласак је на овладавању знањем имплементације менаџмент-приступа у изучавању безбедносних феномена.			
Исход предмета: Способност аналитичког сагледавања савременог менаџмент-приступа питањима безбедности, и то са националног и општељудског аспекта.			
Садржај предмета: Теоријска настава У овом делу наставе студенти се упознају са теоријско-методолошким својствима менаџмент-приступа националној и људској безбедности. То обухвата изучавање теоријске конвергенције менаџмента и концепцијских основа безбедности као и модела примене теоријских знања у пракси. Модел менаџмента националне безбедности обухвата пре свега упознавање са институционалним, људским и социјалним ресурсима унапређења националне безбедности. Поред тога изучава се и имплементација концепта људске безбедности у светлу рада институција цивилног сектора друштва, институција јавне управе и локалне самоуправе. А такође и институционална и функционална компонентасистема одбране, те управљање и контрола система одбране Практична настава У практичном делу наставе студенти усвојена теоријска знања практично примењују у анализи институционалне реформе друштва, а нарочито у области националне безбедности.			
Литература: Бајагић, М. (2009). <i>Савремени обавештајно-безбедносни системи</i> . Београд: Book/Marso. Бодин, М. (2009). <i>Национална безбедност – претпоставке научног приступа</i> . Београд: Факултет безбедности и Службени гласник. Ђорђевић, И. (2013). <i>Људска безбедност – глобални контекст и примена у Србији</i> . Београд: Институт за упоредно право - Досије. Ђорђевић, И., & Мијалковски, М. (2010). <i>Неухватљивост националне моћи</i> . Београд: Службени гласник. Ковач, М. (2003). <i>Стратегијска и доктринарна документа националне безбедности – теоријске основе</i> . Београд: Свет књиге. <i>Људска безбедност I и II (Зборник текстова) (2006)</i> . Београд: Фонд за отворено друштво. Младеновић, М. (2012). Теорија и пракса "шарених револуција", <i>Социолошки преглед</i> , 46(4), 513-533. Савић, А. (2007). <i>Национална безбедност</i> . Београд: Криминалистичко-полицијска академија. Rokvić, V. et al. (2013). "Civil-Military Relations and Democratic Control over the Armed Forces in the Republic of Serbia". <i>Armed Forces & Society</i> . 39(4). pp. 675-694. Galbreath, DJ., Deni JR (2018). <i>Routledge Handbook of Defence Studies</i> . London & New York: Routledge.			
Број часова активне наставе: 5/75		Теоријска настава: 3/45	Практична настава: 2/30
Методе извођења наставе: предавања, вежбе, семинари, презентације, консултације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	30
колоквијум-и	2x25	
семинар-и			

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности			
Назив предмета: Националне безбедносне претње			
Наставник/наставници: проф. др Зоран Драгишић, проф. др Светлана Станаревић, доц. др Милан Липовац			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 5.0			
Услов:			
Циљ предмета Основни циљ студијског програма је стицање знања о главним претњама по националну безбедност и процесима еволуције националне безбедности у XX и XXI веку. Посебни циљеви студијског програма односе се на разумевање процеса препознавања претње по националну безбедност и процеса дефинисања стратегијских и доктринарних докумената на којима се заснива систем националне безбедности.			
Исход предмета Основни исход предмета су знања и способности студената да препознају различите врсте претњи националној безбедности. Посебни исходи предмета су знања о стратегијским и доктринарним документима којима држава дефинише претње по националну безбедност и способност студената да критички анализирају документе којима се дефинишу претње и конституише систем националне безбедности.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Предмет Националне безбедносне претње изучаваће се кроз следећи садржај и структуру: Теоријски оквир за одређивање безбедносне претње националној безбедности; Стратегијско доктринарна документа у области националне безбедности;;Оружана агресија као претња националној безбедности; различити облици и врсте тероризма као национална безбедносна претња; природне катастрофе; катастрофе изазване људском активношћу (еколошке, индустријске, хуманитарне); транснационални организовани криминал; оружје за масовно уништење; сајбер претње; информацијски рат; климатске промене и масовне миграције; <i>Практична настава:</i> Реализоваће се кроз вежбе, радионице, панел дискусије, анализу и презентовање научних текстова из предметне области. Разрада појединих сценарија националних безбедносних претњи биће усмерена на развијање способности студената да критички промишљају о овој врсти претњи.			
Литература: Основна: З.Драгишић: Систем националне безбедности Србије, ФБ, Београд, 2011.; С. Станаревић, Основи безбедности, ФБ, Београд, 2018. М. Ковач, Стратегијска и доктринарна документа националне безбедности, Свет књиге, Београд 2008 Допунска: Yarger,H. Strategy and the National Security Professional: Strategic Thinking and Strategy Formulation in the 21 st Century. Praeger Security International: Westport, 2008.; Burgess J. Non-military security challenges, Contemporary Security and Strategy, Craig A. Snyder, editor. London: Palgrave;2015			
Број часова активне наставе 5/75		Теоријска настава: 3/45	
		Практична настава: 2/30	
Методе извођења наставе: предавања, вежбе, консултације, панел дискусије, семинари, анализе сценарија			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	60
колоквијум-и		
семинар-и	20		

Студијски програм:	Мастер академске студије – Студије наука безбедности
Назив предмета:	Безбедност националне инфраструктуре
Наставник/наставници:	др Момчило Милиновић – Машински факултет, др Зоран Кековић, др Зоран Јефтић,
Статус предмета:	Изборни предмет/стручно-апликативни (СА)
Број ЕСПБ:	5.0
Услов:	
Циљ предмета	<p>Стицање основних знања из области безбедности и управљања интернационалним националним регионалним и локалним критичним инфраструктурама и интеграцији појмова њихових ризика, претњи и отпорности. Анализа превентивних и актуелних мера заштите на нивоу хијерархијске процене и организације на националном и међународно стандардизованом нивоу.</p>
Исход предмета	<p>Освајање знања и метода колективне организационе структуре на хијерархијском нивоу за заштиту инфраструктура. Диверзификација типова националних инфраструктура и њихових безбедносних карактеристика. Диверзификација значаја и оцена ризика и последица различитих типова инфраструктурних објеката. Методе процене ризика и отпорности методама описне и бројне естимационе метрике. Законодавна и нормативна обавеза и стандардизација процедура заштите и оцене ризика. Методе одлучивања и оцене технологије заштите и превентивног сакупљања података о критичним инфраструктурама.</p>
Садржај предмета	<p>Појмови критичне инфраструктуре- КИ. Диверзификација и типови националне КИ. Међународна и домаћа повезаност функционисања националне КИ . Отпорност и рањивост на спољашње природне и вештачке утицаје и безбедносни ризици функционисања. Безбедности ризици технолошких, функционалних пословних, трајних и привремених поремећаја рада КИ. Ризици по околину са аспекта националног и међународног степена угрожености. Критеријуми критичности националних инфраструктурних и параметри ризика и отпорности инфраструктурних система.</p> <p>Међународни и европски стандарди менаџмента ризика и менаџмента континуитета пословања инфраструктурних система. Компаративни приказ стратегијских, законских и регулаторних решења заштите критичне инфраструктуре (ЕУ, земље чланице и нечланице ЕУ, САД, РФ, Кина) и оцена њихове домаће- националне подобности. Превентивне мере, просторне технологије и оцена њихове валидности заштите КИ.</p>
Литература	<p>Обавезна:</p> <p>Sullivant, J. (2007) <i>Strategies for Protecting National Critical Infrastructure Assets: A Focus on Problem-Solving</i> Wiley-Interscience</p> <p>T.H. (ed.) (2007) <i>Critical Infrastructure: Reliability and Vulnerability</i>, Springer</p> <p>Radvanovsky R., McDougall A. (2010). <i>Critical Infrastructure, Homeland Security and Emergency Preparedness</i>, Second edition, CRC Press, Taylor & Francis Group, New York</p> <p>Simonović, S.P. (2011) <i>Systems Approach to management of Disasters, Methods and Applications</i>, John Wiley and Sons, LMD</p> <p>Keković. Z. Jeftić, Z. Čaleta, D., Kešetović, Ž. (ed), (2013). <i>National critical infrastructure protection - regional perspective</i>, Faculty of Security Studies, Belgrade, Institute for Corporative Security Studies, Ljubljana</p> <p>Biringer B, Vugrin, E, Warren D (2013), <i>Critical Infrastructure Security and Resiliency</i>, CRC Press, Boca Raton FL, 192pp.</p> <p>Lazari, A. (2014). <i>European Critical Infrastructure Protection</i>. Springer: Cham. 154pp</p> <p>Keković Zoran, Zoran Dragišić, Vladimir Ninković. (2015) Towards Resilient Critical Infrastructure against Terrorism Risk. In <i>Comprehensive approach as “sine qua non” for critical infrastructure protection</i>. edited by Denis Čaleta and Vesela Radović. NATO ARW, 45-59, Amsterdam: IOS Press</p> <p>Допунска</p> <p>Bologna, S., Lazari, A., Mele, S. (2015). Improving Critical Infrastructure Protection and Resilience against Terrorism Cyber Threats. in Čaleta, D. and Radović, V. (eds.) <i>Comprehensive Approach as „Sine Qua Non“ for</i></p>

Critical Infrastructure Protection. IOS Press, pp.79-90.

Resilience of Critical Infrastructure Protection in Europe (RECIPE), Guidelines, (2015). National Protection and Rescue Directorate, Republic of Croatia, Faculty of Security Studies, Belgrade, Swedish Civil Contingency Agencies, Sweden, University of Applied Science, Velika Gorica

Mitrevska M., Mikac, R. (2017). *Handbook on Critical Infrastructure Protection*. Skopje, Chamber of Commerce for the Private Security of the Republic of Macedonia. 50pp.

Keković, Z., Dimtriјеvić, I., Šekarić, N. (Ed) (2018). *Korporativna bezbednost*, Fakultet bezbednosti, Beograd

Број часова активне наставе 5/75

Теоријска настава: 3/45

Практична настава: 2/30

Методe извођења наставe предавања, семинари, консултације, аудиторне вежбе, панел дискусије

Оцена знања (максимални број поена 100))

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	20	усмени испт	40
колоквијум-и		
семинар-и	30		

Студијски програм:	Мастер академске студије – Студије наука безбедности
Назив предмета:	Национални суверенитет и транснационалне институције
Наставник/наставници:	др Мирослав Младеновић, редовни професор, др Владимир Цветковић, редовни професор, др Ивица Ђорђевић, ванредни професор
Статус предмета:	Изборни
Број ЕСПБ:	5.0
Услов:	
Циљ предмета	<p>У оквиру реализације основних садржаја предмета, студенти се оријентишу да процењују и вреднују различите класичне и модерне теорије националног суверенитета у контексту актуелне геополитичке стварности.</p> <p>Први део садржаја посвећен је теоријским концептима државе са тежиштем на схватању њеног традиционалног обележја – суверенитета; партнерства и дијалога државе и цивилног друштва, као и положаја националне државе у условима све присутнијег деловања транснационалних институција у међународним односима. Други део, односи се на сагледавање главних димензија глобализације: економску, инфраструктурну, политичку, културну, медијску, војну, еколошку и др., превасходно кроз делатност транснационалних институција.</p> <p>Хеуристички, предмет има за циљ да обезбеди академски увид у плодну разноврсност теоријских модела државе, суверенитета и транснационалних институција и да омогући реалније поимање великих процеса који мењају политичко-безбедносну мапу света.</p>
Исход предмета	<p>Планирани ефекат предмета је да студенти, кроз различите облике наставе, самостални рад и упознавање са искуствима из праксе, стекну знања о различитим теоријским приступима и моделима државе, националног суверенитета, транснационалних институција и њиховој трансформацији у оквиру процеса транзиције и глобализације. Практична сврха студија састоји се у способљавању студената за критичку анализу конкретних политичко-безбедносних феномена у контексту националних, регионалних и глобалних друштвених процеса и текућих промена као и за обављање аналитичко-истраживачких послова у државним органима, агенцијама и социјалним службама, али и НВО и образовним институцијама које се баве образовањем кадрова у пољу безбедности.</p>
Садржај предмета	<p>Теоријска настава: Класичне и модерне теорије државе; Модели односа: цивилно друштво држава; Либерални концепт минималне државе; Држава у тоталитарним и ауторитарним режимима (корпоративна и реал-социјалистичка држава); Криза државе благостања (државе социјалне сигурности); Национална држава у глобализацијском оквиру; Држава у процесима транзиције и консолидовања демократије; Утицај трансанационализације људских активности на суверенитет држава; ограничена сувереност као глобални безбедносни изазов.; к онцепт хумане безбедности и глобално друштво у настајању.</p>
Литература	<p>Обавезна:</p> <p>Мирослав Младеновић, (12014), Перспективе националног суверенитета, у: Зоран Килибарда, Мирослав Младеновић, Владимир Ајзенхамер, <i>Геополитичке перспективе савременог света</i>, монографија, Универзитет у Београду, Факултет безбедности, Београд,(стр. 197-217); Слободан Нешковић, (2007), Ограничени суверенитет, Виша пословна школа, Чачак; Саскиа Сасен,(2004), Губитак контроле? Суверенитет у доба глобализације, Београдски круг, Београд; Ивица Ђорђевић, (2007): „Однос суверенитета и безбедности на почетку XXI века“, Зборник</p>

Факултета безбедности, Факултет безбедности Београд;
Ивица Љ. Ђорђевић, Марко Филијовић, Јасмина Гачић (2017): Безбедност, економија и одрживи развој, Факултет безбедности.

Допунска:

Зоран Стојиљковић, (2013), Држава и корупција, Чигоја штампа, Београд;
Вукашин Павловић, (2012), Држава и друштво, Чигоја штампа, Београд;
Колин Хеј, Мајкл Листер, Дајвид Марш, (2013), Држава – теорије и питања, Завод за издавање уџбеника, Београд;
Вукашин Павловић, Зоран Стојиљковић (ур), (2008), Савремена држава, КАС, ФПН, Београд;
Смиља Аврамов, (2005), Алтернативни модел светске заједнице: цивилно друштво и невладин сектор, Нова Европа, Београд;
Ђорђевић И. (2007): *Безбедносна архитектура у условима глобализације*, Факултет безбедности и Службени гласник, Београд;
Zeljko Ivanis, Ivica Djordjevic(2015): „Concept of Human Security as an Analytical Framework for Determining the International Position of a Small State“, BEZBEDNOSNI DIJALOZI / SECURITY DIALOGUES Godina 6, Broj 2, 2015/Vol. 6, No. 2, Filozofski fakultet – Skopje / Faculty of Philosophy – Skopje, Institut za bezbednost, odbrana i mir / Institute of security, defence and peace (pp.11-33)

Број часова активне наставе	Теоријска настава:	Практична настава:	
Методе извођења наставе			
Предавања, презентације, семинарски радови, студијски истраживачки рад			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава		усмени испт	50
колоквијум-и	10	
семинар-и	10		
Студијски истраживачки рад	30		

Студијски програм : МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ НАУКА БЕЗБЕДНОСТИ
Назив предмета: Систем корпоративне безбедности
Наставник/наставници: др Петар Станојевић, ванредни професор, др Горан Мандић, ванредни професор, др Божидар Бановић, редовни професор
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6.0
Услов:
Циљ предмета Стицање знања и способности за самосталан критички приступ проблемима управљања, одлучивања и лидерства у организацијама у нормалним пословним условима и условима кризних и уопште ванредних ситуација. Овладавање методама и техникама за пројектовање организације, структуре, процеса и метода квантификације ризика и помоћи у одлучивању. Системско сагледавање правних, организационих, финансијских и технолошких аспеката.
Исход предмета У оквиру концепта корпоративне безбедности, овладати принципима организације, комуникационих линија, процедура, метода, начина доношења одлука, оспособљавање за учешће у решавању проблема менаџмента кроз методе и технике одлучивања, овладавање принципима и начинима лидерства посебно у условима ванредних и кризних ситуација. Усвајање законске регулативе, стандарда и најбоље праксе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Обухвата следеће тематске области: Домаћа законска регулатива и стандарди пословања; Међународни стандарди за организацију и интервенције у ванредним ситуацијама; Организација и менаџмент, Организациона култура, Организациона структура, процеси и процедуре, Лидерство у управљању кризама; Тимски рад, Менаџмент стратегије, Систем одлучивања и командовања у ванредним ситуацијама; Применљиве методе и технике помоћи при доношењу одлука, Управљање пројектима. <i>Практична настава</i> Спроводиће се кроз реализацију вежби, студијске посете привредним субјектима од посебног значаја и организовање радионица у циљу сагледавања добре и лоше праксе доношења одлука и лидерства, као и симулације, односно менаџмент игре кризног управљања.
Литература Основна: Илија Николић, Синиша Боровић; Вишекритеријумска оптимизација (методе, примена у логистици, софтвер), Центар војних школа војске Југославије, 1996. Vidal R., Harbour T., Jorda L., « How lessons learned by High Reliability Organizations can improve incident management”, The 5th International Wildland Fire Conference, Sun City, South Africa, 9–13 May 2011 Vidal R., 2018, « Design and implementation of High Reliability Organizing base performance metrics in the context of the EU H2020 research project TARGET, aiming a developing VR/AR training environment for security critical agents », 20th Congress International Ergonomics Association Stanojevic Petar, Mirjana Misita, Jeftic Zoran, Milosevic Mladen, Miskovic Vasilije, Bukvic Vladimir, Organizational design based on simulation modeling, The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 23 December 2017, https://doi.org/10.1007/s00170-017-1453-0 , Print ISSN 0268-3768, pp 1-16, Volume 93, Issue 9-12. Petar Stanojevic, Branislav Orlic, Mirjana Misita, Gyöngyvér B. Lenkey, “On-line monitoring and assessment of emerging risk in conventional industrial plants – possible way to implement integrated risk management approach and KPI’s”. Journal of Risk Research, Vol. 16, Nos.3-4, pg. 501-512, 2013. Допунска: Tiberghien B, Vidal R., Arnaud C., , “Managing the Tension between Control and Mindfulness: The case of Wildland Firefighting in France and the USA”. In Brown D. & Czaputowicz J., Dealing with Disasters: Public Capacities for Crisis and Contingency Management, Brussels, Belgium: Bruylant Publications, 2015

<p>Vidal R, Facing uncertainty: a question of sensemaking, a real-time measure. (2014) 19ème Congrès Lambda Mu (Institut pour la Maîtrise des Risques)</p> <p>Frerson C., Training Incident Management Teams to the Unexpected: The benefits of simulation platforms and serious games. Proceedings of the Serious Games & Simulation Workshop, Paris, 43-48, 2012</p>			
Број часова	активне наставе	5	Теоријска настава: 4 Практична настава: 1
Методe извођења наставе предавања, вежбе, практична настава, симулациона игре, колоквијум, семинарски рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	60
практична настава	5	усмени испт	
презентација	5	
семинар-и	25		

Студијски програм:	Мастер академске студије – Студије наука безбедности
Назив предмета:	ЗАШТИТА КОРПОРАЦИЈА ОД НЕЛЕГАЛНИХ АКТИВНОСТИ
Наставник/наставници:	др Александра Илић, доцент, др Божидар Бановић, редовни професор, др Младен Милошевић, ванредни професор, мр Иван Димитријевић, асистент
Статус предмета:	Изборни предмет
Број ЕСПБ:	5.0
Услов:	
Циљ предмета	<p>СТИЦАЊЕ ЗНАЊА ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ КОРПОРАЦИЈА ОД РАЗЛИЧИТИХ НЕЛЕГАЛНИХ АКТИВНОСТИ ШТО ПОДРАЗУМЕВА МНОГОБРОЈНЕ АСПЕКТЕ У КОЈИМА СЕ МОЖЕ ЈАВИТИ ПОТРЕБА ЗА ОСТВАРИВАЊЕМ ТАКВЕ ЗАШТИТЕ, ПРЕВАСХОДНО У ОБЛАСТИ КАЗНЕНОГ ПРАВА ПРОПИСИВАЊЕМ ОДГОВАРАЈУЋИХ КРИВИЧНИХ ДЕЛА, ПРЕКРШАЈА И ПРИВРЕДНИХ ПРЕСТУПА КОЈА СЕ МОГУ ЧИНITI НА ШТЕТУ КОРПОРАЦИЈА АЛИ И У ДРУГИМ ГРАНАМА ПРАВА ПОПУТ ГРАЂАНСКОГ ПРАВА ИЛИ ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ.</p>
Исход предмета	<p>РАЗУМЕВАЊЕ КОНЦЕПТА ПРАВНЕ ЗАШТИТЕ КОРПОРАЦИЈА КОЈЕ МОГУ БИТИ УГРОЖЕНЕ ИЛИ ПОВРЕЂЕНЕ ДЕЛОВАЊЕМ РАЗЛИЧИТИХ ЧИНИЛАЦА КАКО СПОЉАШЊИХ, КАДА СУ У ПИТАЊУ НЕЛЕГАЛНЕ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ЧИНЕ ФИЗИЧКА ИЛИ ПРАВНА ЛИЦА КОЈА НИСУ ПОВЕЗАНА СА КОРПОРАЦИЈОМ КОЈА СЕ ШТИТИ, ТАКО И УНУТРАШЊИХ, ПРЕ СВЕГА ОД СТРАНЕ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА КОЈА СУ ЗАПОСЛЕНА У КОРПОРАЦИЈИ КОЈА ЈЕ ОБЈЕКАТ ЗАШТИТЕ. ОБА МОДАЛИТЕТА НЕЛЕГАЛНОГ ПОСТУПАЊА, И СПОЉАШЊЕ И УНУТРАШЊЕ, МОЖЕ ДА СЕ МАНИФЕСТУЈЕ НА РАЗЛИЧИТЕ НАЧИНЕ И У ТОМ СМISЛУ СТУДЕНТИ ЋЕ БИТИ ОСПОСОБЉЕНИ ДА ПРЕПОЗНАЈУ И АНАЛИЗИРАЈУ С ЈЕДНЕ СТРАНЕ ОНЕ ОБЛИКЕ НЕЛЕГАЛНИХ АКТИВНОСТИ КОЈЕ СУ ДЕЛИКТНЕ ПРИРОДЕ ОДНОСНО КОЈЕ ПОВЛАЧЕ ОДГОВОРНОСТ УЧИНИЛАЦА ТАКВИХ ДЕЛА У ОБЛАСТИ КРИВИЧНОГ, ПРЕКРШАЈНОГ И ПРАВА ПРИВРЕДНИХ ПРЕСТУПА. РАЗУМЕВАЊЕ ДРУГИХ ОБЛИКА ПРАВНЕ ЗАШТИТЕ КОРПОРАЦИЈА, ПОПУТ ЗАШТИТЕ ПОСЛОВНЕ ТАЈНЕ ИЛИ КОРПОРАТИВНЕ ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ ПОДРАЗУМЕВА ОСПОСОБЉАВАЊЕ СТУДЕНАТА ЗА ЊИХОВО ПРЕПОЗНАВАЊЕ, НАРОЧИТО КАД ЈЕ У ПИТАЊУ ГРАЂАНСКО-ПРАВНА ОДНОСНО ОДГОВОРНОСТ У СФЕРИ ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ КОЈА ПОДРАЗУМЕВА ВОЂЕЊЕ ОДГОВАРАЈУЋЕГ УПРАВНОГ ПОСТУПКА. АНАЛИЗА И РАЗУМЕВАЊЕ РЕЛЕВАНТНИХ ЗАКОНА КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ПРОБЛЕМАТИКУ ЗАШТИТЕ КОРПОРАЦИЈА ОД НЕЛЕГАЛНИХ АКТИВНОСТИ СА ПОСЕБНИМ АКЦЕНТОМ НА КРИВИЧНИ ЗАКОНИК, ЗАКОНИК О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ, ЗАКОН О ПРЕКРШАЈИМА И ЗАКОН О ПРИВРЕДНИМ ПРЕСТУПИМА. УПОЗНАВАЊЕ СА УЛОГОМ РАЗЛИЧИТИХ ДРЖАВНИХ ОРГАНА У КОНТЕКСТУ ОСТВАРИВАЊА ЗАШТИТЕ КОРПОРАЦИЈА ОД НЕЛЕГАЛНИХ АКТИВНОСТИ КАО И РАЗУМЕВАЊЕ ОРГАНИЗАЦИОНИХ АСПЕКТА ТЕ ЗАШТИТЕ. АНАЛИЗА И РАЗУМЕВАЊЕ МЕДИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА О ПРОБЛЕМАТИЦИ ЗАШТИТЕ КОРПОРАЦИЈА ОД НЕЛЕГАЛНИХ АКТИВНОСТИ И УЛОГЕ МЕДИЈА У ПРЕВЕНЦИЈИ И ОТКРИВАЊУ НЕЛЕГАЛНИХ АКТИВНОСТИ КОЈЕ СЕ ЧИНЕ НА ШТЕТУ КОРПОРАЦИЈА.</p>
Садржај предмета	<p>Теоријска настава - целине:</p> <p>1. Корпорације као објекат заштите од различитих нелегалних активности 2. Основни појмови у области заштите корпорација од нелегалних активности 3. Заштита пословне тајне и личних података 4. Заштита корпоративне интелектуалне својине 5. Кривичноправна заштита корпорација 6. Казненоправна заштита корпорација (прекршаји и привредни преступи) 7. Корупција у јавном и приватном сектору 8. Прање новца 9. Повреда конкуренције 10. Преварно поступање других корпорација 11. Нелегалне активности запослених 12. Улога државних органа у остваривању заштите корпорација од нелегалних активности 13. Организациони аспекти заштите корпорација од нелегалних активности 14. Медијско извештавање о заштити корпорација од нелегалних активности (истраживачко новинарство).</p> <p>Практична настава:</p> <p>Критично читање и представљање научних текстова, Дискусије, Анализа законских текстова, Анализе студија случаја, Претрага и употреба јавно доступних база података, Анализа стратешких и других докумената, Анализа медијског извештавања о заштити корпорација од нелегалних активности, Презентације радова.</p>
Литература	<p>Обавезна:</p> <p>Кековић, З., Димитријевић, И. и Шекарић, Н. (прир.). (2018). <i>Корпоративна безбедност (хрестоматија)</i>. Београд: Факултет безбедности</p>

<p>Мандић, Г. (2015). <i>Системе обезбеђења и заштите правних лица</i>. Београд: Факултет безбедности.</p> <p>Мандић, Г., Милошевић, М. и Путник Н. (2017). <i>Заштита података и социјални инжењеринг – правни, организациони и безбедносни аспекти</i>. Београд: Факултет безбедности.</p> <p>Илић, П. Г. (ур.). (2015). <i>Корупција, основни појмови и механизми за борбу</i>. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.</p> <p>Вуковић, И. (2018). <i>Прекршајно право</i>. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.</p> <p>Цетинић, М. (2002). <i>Право привредних преступа</i>. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.</p> <p>Илић, А. (2018). <i>Медији, криминалитет и судови</i>. Београд: Факултет безбедности и ЈП Службени гласник.</p> <p>Допунска:</p> <p>OECD Anti-Corruption Network for Eastern Europe and Central Asia (2015). <i>Liability of Legal Persons for Corruption in Eastern Europe and Central Asia</i>. OECD.</p> <p>Hilty, M. R. and Henning-Bodewig, F. (Eds.). (2007). <i>Law Against Unfair Competitions</i>, Springer.</p> <p>Лукић, Н. (2017). <i>Криминалитет компанија</i> – докторска дисертација, одбрањена на Правном факултету Универзитета у Београду.</p> <p>Weissmann, A. and Newman, D. (2007). <i>Rethinking Criminal Corporate Liability</i>, Indiana Law Journal, Volumen 82:411, pp. 411-451.</p> <p>Кривични законик ("Сл. гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019).</p> <p>Законик о кривичном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019)</p> <p>Закон о прекршајима ("Сл. гласник РС", бр. 65/2013, 13/2016 и 98/2016 – одлука РС)</p> <p>Закон о привредним преступима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 4/77, 36/77 - испр., 14/85, 10/86 (пречишћен текст), 74/87, 57/89 и 3/90 и "Сл. лист СРЈ", бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/2001 и "Сл. гласник РС", бр. 101/2005 - др. закон)</p> <p>Закон о заштити пословне тајне („Сл. гласник РС“, бр. 72/11)</p> <p>Закон о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13)</p> <p>Закон о заштити података о личности („Сл. гласник РС“, бр. 87/18)</p>			
Број часова активне наставе 5/75		Теоријска настава: 3/45	Практична настава: 2/30
Методe извођења наставе: предавања, вежбе, консултације, семинари, радионице, панелдискусије.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	60
колоквијум-и		
семинар-и	20		

Студијски програм : МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ НАУКА БЕЗБЕДНОСТИ
Назив предмета: Управљање ризицима у корпорацији
Наставник/Наставници: др Горан Ј. Мандић, ванредни професор, др Иван Ракоњац, доцент, др Петар Станојевић, ванредни професор
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 5.0
Услов:
Циљ предмета Циљ предмета је стицање основних знања о управљању ризицима у корпорацији, затим о субјектима корпоративне безбедности, као и о угрожавању правног лица (корпорације). Постављен је на основним концептима корпоративне безбедности и управљања ризицима, те пружа студентима разумевање процеса идентификације, анализе, оцене, стратегије одговора и праћења ризика, као и израде планова управљања ризиком. Стичу се знања о управљању ризиком на корпоративном нивоу у функцији остваривања циљева корпоративне безбедности.
Исход предмета Студенти се оспособљавају се да самостално и тимско разумеју основне принципе процеса управљања ризицима и улогу овог процеса у корпоративном сектору, затим да ставе под контролу и/или умање и/или елиминишу ризике настале од извора, носиоца и облика угрожавања правног лица (корпорације) и на крају да уоче и објасне како организације примењују концепт управљања ризицима на стратешком и оперативном нивоу и израде процену ризика за правно лице и план управљања ризицима
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам и врсте ризика; Друштвени, техничко-технолошки и еколошки аспекти корпоративних ризика; Кључне методе моделирања ризика и ограничења модела ризика; Субјекти корпоративне безбедности; Угрожавање правног лица (корпорације); Процена и контрола ризика; Основе процеса управљања ризицима на корпоративном нивоу; Стратешко и оперативно управљање ризицима <i>Практична настава:</i> Израда процене ризика за правно лице, Анализа студија случаја
Литература <i>Основна:</i> Petrović, D., Jovanović, P., & Raković, R. (2010). Upravljanje projektnim rizicima. Beograd: Udruženje za upravljanje projektima Srbije-YUPMA. Stojanović, M., & Pavlović, D. (2014). Ekonomska bezbednost poslovanja. Škola Plus, Beograd, Srpska Asocijacija Menadžera, Beograd. Мандић, Ј. Г. (2015) <i>Систем обезбеђења и заштите правних лица</i> , Београд: Факултет безбедности Универзитета у Београду Мандић, Ј. Г. (у припреми) <i>Корпоративна безбедност</i> , Београд: Факултет безбедности Универзитета у Београду Pritchard, L. C. (2015) <i>Risk Management Concepts and Guidance</i> , Taylor & Francis Group, LLC, Boca Raton Hopkin P. (2010) <i>Fundamentals of Risk Management</i> , Kogan Page Limited, London, United Kingdom Crump, J. (2015). <i>Corporate security intelligence and strategic decision making</i> . Crc press. Halibozek, P. E. Kovacich, L. G. (2017) <i>The Manager's Handbook for Corporate Security</i> , Oxford: Elsevier, Butterworth-Heinemann <i>Допунска:</i> Borodzicz P. E. (2005) <i>Risk, Crisis and Security Management</i> , John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester, West Sussex PO19 8SQ, England Briggs, R., & Edwards, C. (2006). The Business of Resilience: Corporate Security for the 21st Century. London. Demos, 28. Lam, J. (2017). <i>Implementing Enterprise Risk Management: From Methods to Applications</i> (Vol. 319). John Wiley & Sons. Presse, A., & Terzidis, O. (2018). <i>Technology Entrepreneurship - Insights in New Technology-Based Firms, Research Spin-Offs and Corporate Environments</i> . Springer International Publishing AG, part of Springer Nature. Cabric, M. (2015) <i>Corporate Security - Management Challenges, Risks, and Strategies</i> , Oxford: Elsevier,

Butterworth-Heinemann			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 4	Практична настава: 2
Методe извођења наставе предавања, вежбе, практична настава, симулациона игре, колоквијум, семинарски рад.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	60
колоквијум-и		
семинар-и	25		

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности			
Назив предмета: ЛЈУДСКИ РЕСУРСИ И КОРПОРАТИВНА БЕЗБЕДНОСТ			
Наставник/наставници: проф. др Борис Кордић, проф. др М. Целетовић, доц. др Љ. Катић			
Статус предмета: Изборни предмет/стручно-апликативни (СА)			
Број ЕСПБ: 5.0			
Услов:			
Циљ предмета Стицање основних знања из области управљања људским ресурсима у групама и организацијама у кризним ситуацијама са циљем очувања корпоративне безбедности.			
Исход предмета Разумевање групне и организационе динамике и места човека у групним и организационим процесима. Упознавање са лидерским вештинама значајним за управљање групама и организацијама у раздобљима стреса, трауме и кризе. Припрема људи за суочавање са кризним и трауматским ситуацијама, употреба стратегија превладавања кризе. Јачање отпорности индивидуа за стварање чврсте организације.			
Садржај предмета Теоријска настава - целине: 1. Значај људских ресурса за корпоративну безбедност; 2. Димензије личности значајне за организацију 3. Основне претпоставке групне динамике; 4. Психолошки фактори управљања људима у кризним ситуацијама; 5. Одлучивање у кризним ситуацијама ; 6. Реакције људи на трауме и кризе; 7. Стратегије превладавања кризе; 8. Гласине и развој параноидних рекација у организацији; 9. Траума као покретач перверзних организационих процеса; 10. Изградња организационе чврстине и отпорности појединца на кризне ситуације; 11. Организациона култура и клима; 12. Савремени ризици у људским ресурсима повезани са корпоративном безбедношћу Практична настава: Радионице: Критично читање и представљање научних текстова, Анализа студија случаја, Примена параметара у сагледавању организационих појава, Коминикација лидера и запослених, Процена утицаја окружења и особина личности на лидерство, Одговор на гласине као сигнал отпора променама,			
Литература Обавезна: Sullivant, J. (2016). <i>Building a Corporate Culture of Security: Strategies For Strengthening Organizational Resiliency</i> . Oxford: Butterworth-Heinemann. Hopper, E. (2012). <i>Trauma and organizations</i> . London: Karnac. Robins, S. P. & Judge, T. A. (2009). <i>Organizacijsko ponašanje</i> . Zagreb: Mate. Haslam, S. A. (2004). <i>Psychology in organizations - The social identity approach</i> . London: Sage. Допунска: Walby, K., & Lippert, R. K. (Eds.) (2014). <i>Corporate Security in the 21st Century Theory and Practice in International Perspective</i> . New York: Palgrave Macmillan. Edmondson, A. C. (2018). <i>The Fearless Organization: Creating Psychological Safety in the Workplace for Learning, Innovation, and Growth</i> . Hoboken, NJ: John Wiley & Sons Inc.			
Број часова активне наставе 5/75		Теоријска настава: 3/45	
		Практична настава: 2/30	
Методе извођења наставе: предавања, вежбе, консултације, семинари, радионице, панел дискусије.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	50
колоквијум-и		
семинар-и	30		

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности			
Назив предмета: Систем еколошке безбедности			
Наставник/наставници: др Владимир Јаковљевић, редовни професор, др Јасмина Гачић, ванредни професор, др Петар Станојевић, ванредни професор, мр Јелена Ћесаревић, асистент			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 6.0			
Услов:			
Циљ предмета: Упознавање са савременим системом еколошке безбедности у контексту одрживог развоја квалитета живота, интегритета животне средине, спречавања и реаговања на еколошке ризике и процесе уз превенцију и спречавање негативних последица по животну средину. Стицање знања о институционалном оквиру еколошке безбедности европских земљама и Републике Србије.			
Исход предмета Оспособљеност за праћење, сагледавање и решавање широког спектра безбедносних изазова, ризика и претњи, пре свега опасности по животну средину са политичким, економским, социјалним и другим импликацијама везаним за коришћење природних ресурса, лепезу загађивања и др.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Савремено поимање глобалних еколошких безбедносних изазова, ризика и претњи. Импликације деградације животне средине. Еколошка криза у свету и одговор међународне заједнице. Еколошка безбедност и одрживи развој. Стратегије и доктрине о еколошкој безбедности ЕУ. Међународни извори помоћи за добро управљање у области еколошке безбедности. Еколошки криминалитет. Еколошки тероризам. Последица оружаних сукоба по животну средину. Безбедност сукоба – извесност еколошких ратова. Превентива и санација негативних еколошких безбедносних изазова, ризика и претњи. Систем заштите животне средине у Републици Србији (правни, функционални и институционални аспект). Инструменти за спровођење националне политике у области еколошке безбедности. Едукација у области еколошке безбедности. <i>Практична настава</i> Рад у групи и радионице; анализе институционалног оквира еколошке безбедности у појединим земљама; активности међународних организација на пољу еколошке безбедности.			
Литература Обавезна: Тодић, Д., Вукасовић, В. (2002). <i>Еколошка криза у свету и одговор међународне заједнице</i> , Београд: Институт за међународну политику и привреду. Бостром, Н., & Ћирковић, М. (уред.) (2011). <i>Ризици глобалних катастрофа</i> . Смедерево: Хеликс Димитријевић, Д. (2010). <i>Трендови еколошке безбедности у XXI веку</i> . Београд: Факултет безбедности. Steiner, A., Martonakova, H., & Guziova, Z. (2003). <i>Vodič za dobro upravljanje u oblasti životne sredine</i> . Beograd: Regionalna kancelarija UNDP-a za Evropu. Допунска: Јаковљевић, В., Цветковић, В., & Гачић, Ј. (2015). <i>Природне катастрофе и образовање</i> . Београд: Универзитет у Београду, Факултет безбедности, 215. Simonov, K. (2007). <i>Globalni energetski rat</i> . Moskva: Algoritm Brauch, H. G. (2005). <i>Threats, challenges, vulnerabilities and risks in environmental and human security</i> . UNU-EHS.			
Број часова	активне наставе 5/75	Теоријска настава: 3/45	Практична настава: 2/30
Методе извођења наставе Интерактивна настава предавања, презентације и анализе студија случаја, дискусије на тему актуелних и савремених еколошко-безбедносних питања у Републици Србији, региону и свету. Презентација семинарских радова, консултације и усмени испит.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	60

колоквијум-и		
семинар-и	20		

Студијски програм : Мастер академске студије - Студије наука безбедности		
Назив предмета: Еколошки ризици и претње		
Наставник/наставници: др Јасмина Гачић, ванредни професор, др Дејана Јовановић Поповић, редовни професор, др Слађана Јовић, редовни професор, Јелена Ћесаревић, асистент		
Статус предмета: Изборни/ стручно- апликативни (СА)		
Број ЕСПБ: 5.0		
Услов:		
Циљ предмета Стицање и усвајање релевантних знања и савремених приступа (погледа) о проблемима у области еколошких ризика и претњи на глобалном, регионалном, националном и локалном нивоу. Познавање параметара, третмана и дезинфекције воде у ванредним ситуацијама, загађења дуготрајним органским загађујућим супстанцама, као и загађења агросистема. Усвајање знања о природним и техничко-технолошким опасностима и њиховим еколошким последицама. Разумевање процеса заштите здравља у условима еколошких ризика и претњи.		
Исход предмета Разумевање карактера и феномена еколошких ризика и претњи, међусобне условљености антропогених активности и развоја и еколошких ризика и претњи као и природних опасности (катастрофа) и еколошких ризика и претњи, развијање еколошке свести и новог приступа у решавању еколошких проблема, еколошком образовању и одрживом развоју. Разумевање најважнијих метода које се користе у анализи и санацији воде у случају катастрофа, нарочито поплава. Упознавање са загађењем воде, ваздуха и земљишта и хране кроз анализу дуготрајних органских загађивача. Разумевање повезаности еколошких ризика и претњи и значаја превенције и заштите здравља.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> 1.Теоријско дефинисање еколошких ризика и претњи, еколошки ризици и претње на глобалном, регионалном, националном и локалном нивоу, утицај еколошких ризика и претњи на одрживи развој заједнице. 2.Различити извори и класификације загађивача воде, ваздуха, земље, хране и утицаји које имају на њихов квалитет, параметри који се користе у мониторингу воде приликом катастрофа (ванредних ситуација): рН, турбидитет воде, патогени организми, ризидуални хлор; дезинфекција воде за пиће у ванредним ситуацијама, третман воде <i>in situ</i> током и након ванредних ситуација, загађења агросистема, испирање земљишта током поплава (ђубрива и пестициди), дуготрајне органске загађујуће супстанце (пестициди и, индустријске хемикалије и нус производи индустријских процеса и процеса сагоревања. 3.Природне опасности - катастрофе (поплаве, земљотреси, клизишта, пожари и др. опасности), техничко-технолошке опасности као потенцијални и испољени ризици и претње и њихове последице које имају по становништво, материјална и културна добра, еколошки тероризам као еколошки ризик и претња. 4.Еколошки ризици и претње и њихове последице по здравље појединца, породице као и организација здравствене заштите и превенције настанка заразних болести у случају природних и техничко-технолошких опасности (катастрофа). <i>Практична настава</i> Радионице:Детаљна разрада појединих еколошких ризика и претњи које имају глобални, регионални, национални и локални карактер, упознавање са међународном и националном правном регулативом у области еколошких ризика и претњи и регулативом у области промоције здравља заједнице.		
Литература : Ђорђевић, И. Филијовић, М., Гачић, Ј. (2017). Безбедност, економија, одрживи развој, Универзитет у Београду, Факултет безбедности, NewPress, Београд. Бостром, Н. и Ћирковић, М. (уред.) (2011). Ризици глобалних катастрофа. Смедерево: Хеликс. World Health Organization (2017). Guidelines for drinking water quality, 4th edition, incorporating the 1st addendum. Geneva:WHO. Hoffman, D., Rattner, B., Burton, Jr. G., Cairns, Jr.J. (Eds.)(2003). Handbook of Ecotoxicology. Second Edition. Boca Raton: CRC Press.		
Број часова активне наставе 5/75	Теоријска настава: 3/45	Практична настава: 2/30
Методе извођења наставе: предавања, вежбе, консултације, семинари, радионице, панел дискусије.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	10	усмени испт	45
колоквијум-и	20	
семинар-и	15		

Студијски програм:	Мастер академске студије – Студије наука безбедности
Назив предмета:	Кризни менаџмент у природним и индустријским катастрофама
Наставник/наставници:	др Желимир Кешетовић, редовни професор, др Владимир Цветковић, доцент, др Иван Ракоњац, доцент
Статус предмета:	изборни
Број ЕСПБ:	5.0
Услов:	
Циљ предмета:	Стицање знања о основним елементима, карактеристикама, фазама кризног менаџмента у условима природних и индустријских катастрофа. Поред тога, студенти стичу знања о основним феноменолошким, етиолошким и концептуалним димензијама и карактеристикама припремљености и планирања, ублажавања, одговора и опоравка од последица катастрофа изазваних природним и техничко-технолошким опасностима.
Исход предмета	Оспособљеност студената за: разумевање кризног менаџмента у условима катастрофа као наставно-научне дисциплине; разумевање теорија, концепата и метода истраживања катастрофа; аналитичко сагледавање феноменологија природних и техничко-технолошких опасности; разумевање система заштите и спасавања у условима катастрофа као и савременог интегрисаног управљања у условима катастрофа: припрема, ублажавање, одговор и опоравак; теоријско промишљање концепата угрожености, ризика и отпорности на катастрофе; разумевање стратешког, тактичког и оперативног нивоа управљања у условима катастрофа.
Садржај предмета:	<p>Теоријска настава: 1. кризни менаџмент у условима катастрофа као наставно-научна дисциплина; феноменологија опасности и катастрофа (природне, друштвене, биолошке и техничко-технолошке опасности); 2. кризни менаџмент у условима катастрофа и слични концепти; 3. еволуција студија катастрофа; 3. теоријски оквири истраживања опасности и катастрофа (концептуалне основе ризика од катастрофа, угрожености и отпорности на катастрофе; методе истраживања; квантитативна и квалитативна истраживања катастрофа; теорије – угрожености, отпорности, припремљености, планираног понашања, симболичког интеракционизма, социо-политиколошке теорије; модели и катастрофе); 4. катастрофе у друштвено културном контексту; 5. трендови катастрофа (геопросторна и временска дистрибуција); 6. феноменологија природних опасности – литосферске (земљотреси, цунами, вулканске ерупције), атмосферске (олује, екстремно ниске и високе температуре), хидросферске (поплаве, лавине) и биосферске (епидемије, епифитозе и епизонозе) и ванземаљске; 7. феноменологија техничко-технолошких опасности (опасне материје, пожари, рушење брана, саобраћајни удеси у друмском, речном, железничком и ваздушном саобраћају, удеси у рудницима и тунелима, хаварије на енергетским постројењима, акциденти при руковању радиоактивним и нуклеарним материјама, ратна разарања, тероризам итд.); 7. интегрисано управљање у условима катастрофа - 4 фазе; 8. нормативни и организациони аспекти управљања у условима катастрофа (међународни и национални правни оквир управљања у катастрофама; 9. интегрисано ублажавање и смањење ризика од катастрофа (структуралне и неструктуралне мере); 10. припремљеност и планови заштите и спасавања за катастрофе (припремљеност субјеката заштите и спасавања – органи државне управе, аутономне покрајине и локалне самоуправе, привредна друштва, правна лица, научно-истраживачке организације; припремљеност снага заштите и спасавања – штабови за ванредне ситуације, јединице цивилне заштите, ватрогасно-спасилачке јединице, служба 112, полиција, војска, Црвени крст Србије, Горска служба спасавања, радио аматери, повереници итд.), едукација и обучавање грађана; унапређивање индивидуалне и друштвене отпорности на катастрофе; улога грађана и волонтера у смањењу ризика од катастрофа; планови заштите и спасавања (осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања, приправности, мобилизације, заштите и спасавања по врстама опасности, мера и задатака цивилне заштите, употребе снага заштите и спасавања, информисања јавности, ублажавања и отклањања последица катастрофа; 11. заштита и спасавање у условима пре, за време и након катастрофа (узбуњивање, евакуација, склањање, збривање угрожених и настрадалих, радиолошка, хемијска и биолошка заштита, заштита и спасавање из рушевина, поплава; заштита и спасавање на неприступачним теренима, од пожара и експлозија, експлозивних остатака рата, прва и медицинска помоћ, асанација терена); 12. опоравак од катастрофа (утицај катастрофа на друштво; мере опоравка; јавна помоћ и подршка); међународна сарадња у одговору на катастрофе (међународне организације, међународне процедуре и стандарди); комуникација ризика и кризно комуницирање у катастрофама.</p> <p>Практична настава: организација симулационих обука кризног менаџмента у условима различитих природних и техничко-технолошких опасности; израда планова заштите и спасавања; израда процена</p>

ризика од катастрофа; писање и дискусија у складу са постојећим практикумом; израда презентација начина решавања одређених проблемско оријентисаних кризних ситуација итд.

Литература

Обавезна:

- Цветковић, В. (2017), *Методологија истраживања катастрофа и ризика – теорије, концепти и методе*. Београд: Задужбина Андрејевић.
- Цветковић, В., & Гачић, Ј. (2016). *Евакуација у природним катастрофама*. Београд: Задужбина Андрејевић.
- Цветковић, В. (2019). *Управљање ризицима и системи заштите и спасавања од катастрофа*. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у ванредним ситуацијама.
- Кешетовић, Ж. (2008). *Кризни менаџмент*, Београд: Факултет безбедности/Службени гласник.
- Цветковић, В. (2016). *Полиција и природне катастрофе*. Београд: Задужбина Андрејевић.
- Цветковић, В. (2013). *Интервентно-спасилачке службе у ванредним ситуацијама*: Београд: Задужбина Андрејевић.

Допунска:

- Јаковљевић, В., Цветковић, В., & Гачић, Ј. (2015). *Природне катастрофе и образовање*. Београд: Универзитет у Београду, Факултет безбедности.
- Јаковљевић, В. (2011). *Цивилна заштита Републике Србије*. Београд: Факултет безбедности.
- Цветковић, В., Бошковић, Д., Јанковић, Б., & Андрић, С. (2019). *Перцепција ризика од ванредних ситуација*. Београд: Криминалистичко-полицијски универзитет.
- Миладиновић, С., Цветковић, В., & Милашиновић, С. (2018). *Управљање ризицима у кризним ситуацијама изазваним климатским променама*. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
- Цветковић, В., Филиповић, М., & Гачић, Ј. (2019). *Збирка прописа из области управљања ризицима у ванредним ситуацијама*. Београд: Научно-стручно друштво за управљање ризицима у области ванредних ситуација.
- Драгићевић, С., & Филиповић, Д. (2009). *Природни услови и непогоде у планирању и заштити простора*. Универзитет у Београду–Географски факултет, Београд, 130-237.
- Млађан Д. (2015). *Безбедност у ванредним ситуацијама*, Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
- Цветковић, В., & Филиповић, М. (2017). *Припремљеност за реаговање на ризике од природних катастрофа*. Београд: Задужбина Андрејевић - Инстант систем.
- Alexander, D. (2000) *Confronting Catastrophe – New perspectives on natural disasters*, Oxford.
- Rodríguez, H., Quarantelli, E. and Dynes, R. (2007) *Handbook of Disaster Research*, Springer.
- Haddow, G., Bullock, J., & Coppola, D. P. (2017). *Introduction to emergency management*. Butterworth-Heinemann.
- Miller, D. S., & Rivera, J. D. (Eds.). (2016). *Comparative emergency management: examining global and regional responses to disasters*. CRC Press.
- Coppola, D. P. (2015). *Introduction to International Disaster Management*. USA: Butterworth-Heinemann.

Број часова активне наставе:		Теоријска настава:		Практична настава:	
Методе извођења наставе: предавања, вежбе, студије случаја, радионице, симулације.					
Оцена знања (максимални број поена 100)					
Предиспитне обавезе		поена	Завршни испит		поена
активност у току предавања		10	писмени испит		
практична настава		20	усмени испт		30
колоквијум-и		20		
семинар-и		20			

Студијски програм : Мастер академске студије - Наука безбедности
Назив предмета: КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ И ЕКОЛОШКА БЕЗБЕДНОСТ
Наставник/наставници: др Дејана Јовановић Поповић, редовни професор, др Дејан Радовић, доцент, мр Јелена Ћесаревић, асистент
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 5.0
Услов:
<p>Циљ предмета</p> <p>Предмет нуди студентима разумевање утицаја климатских промена (природног или антропогеног карактера) на сложене и разнолике безбедносне претње као што су присилне миграције услед деградације животне средине, рањивост водних ресурса и хране укључујући еколошке екстремисте и њихов одговор на климатске промене и заштиту животне средине. Оспособљеност разумевања академских истраживања везаних за утицај климатских промена на најважније безбедносне претње, као и способност критичког размишљања и алатима за њихово вредновање.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>Разумевање најактуелнијих предвиђања о климатским променама до краја овог века, као и утицаја климатских промена на безбедност. Нуди интердисциплинарни пут ка разумевању како промене у животној средини услед климатских промена (али и не-климатских) у контексту природних или катастрофа индукованих људским фактором утичу на најважније аспекте безбедности: миграције, водне ресурсе и храну. Упознавање са алатима управљања, адаптације и митигације претњи.</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Разлика између глобалног загревања и климатских промена • Предвиђања о климатским променама до краја 21. века • Локалне, регионалне и глобалне климатске промене. Узроци и актуелности • Три безбедносне претње као последица климатских промена: оскудица обновљивих ресурса, повећање нивоа мора и интензивирање природних несрећа, као и њихова повезаност са социјалним факторима који могу водити ка немирима • Климатски и не-климатски узроци миграција • Максималистичка и минималистичка перспектива, push и pull фактори • Стратегије за решавање проблема еколошких избеглица • Правни оквир заштите избеглица и превазилажење проблема у правној заштити еколошких избеглица • Климатске промене и безбедност водних ресурса • Промена међународног права о лицима без држављанства услед климатских промена (пример острва Тувалу) • Климатске промене и безбедност хране • Адаптација и смањење ризика услед климатских промена • Радикални заштитници животне средине – еко-терористи</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>Глобални климатски осматрачки систем (GCOS). Климатске промене у Републици Србији, Прорачун емисија гасова стаклене баште. Оцена рањивости сектора и система и адаптација на измењене климатске услове: хидрологија и водни ресурси, енергетски сектор и индустријски процеси. Ублажавање климатских промена. Концепција, функција и израда дигиталних модела климе. Глобални и национални дигитални модели климе. Способност планирања, процене, организовања и спровођења истраживања.</p>
<p>Литература</p> <p><i>Обавезна</i></p> <p>Димитријевић, Д. (2010) <i>Трендови еколошке безбедности у XXI веку</i>. Београд: Факултет безбедности.</p> <p>Јовановић Поповић, Д. & Милинчић А. М. (2015) <i>Еколошке избеглице - Концепт, статусна питања и изазови</i>. Београд: Српско географско друштво.</p> <p>Intergovernmental Panel on Climate Change (2014) <i>Climate Change 2014: Synthesis Report</i>.</p>

Contribution of Working Groups I, II and III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, R.K. Pachauri and L.A. Meyer (eds.)]. Geneva, Switzerland: IPCC.

Допунска

Министарство животне средине и просторног планирања (2010) *Први извештај Републике Србије према Оквирној конвенцији УН о промени климе*. Београд: Министарство животне средине и просторног планирања Републике Србије.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 4		Практична настава: 2
Методе извођења наставе			
Предавања, практична настава			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	20	писмени испит	30
практична настава и презентације	20	усмени испт	
Кратки есеј-и	30		

Студијски програм: Мастер академске студије – Студије наука безбедности			
Наставни предмет: СТРУЧНА ПРАКСА - ИСТРАЖИВАЧКИ РАД			
Наставник: Ангажовање наставника на стручној пракси-истраживачком раду везује се за ужу научну област којој припада наставник и тематика у којој се реализује пројекат.			
Статус предмета: изборни – стручна пракса			
Број ЕСПБ: 3.0			
Услов:			
Циљ: Циљ стручне праксе-истраживачког рада огледа се у примени основних теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних знања и метода на решавању конкретних проблема у оквиру изабраног подручја. Студијски истраживачки рад треба да у потпуности припреми студента за израду завршног мастер рада.			
Очекивани исходи : Оспособљеност студената да самостално уочавају проблем истраживања, користе литературу и примењују истраживачке методе и технике у циљу изналажења адекватних праваца његовог решавања. На тај начин, студенти проширују знања и развијају способности које им омогућују да идентификују проблем истраживања, спроводе одговарајуће методолошке поступке, правилно врше анализе, исправно закључују о проблематици која је предмет истраживања у оквиру задате тематике.			
Садржај предмета: Формира се појединачно у складу са потребама стручне праксе-истраживачког рада, његовом сложености и структуром. Студент проучава литературу, врши анализе у циљу изналажења решења конкретног проблема који је дефинисан тематиком стручне праксе-истраживачког рада. Поједине фазе рада могу сачињавати израду пројекта истраживања, израду инструмената за поједине истраживачке методе, спровођење истраживања, статистичку обраду података, писање и/или саопштавање резултата истраживања. Део наставе на предмету се одвија кроз самостални стручно-истраживачки рад.			
Број часова активне наставе: 3/90		Теоријска настава: 1/45	Практична настава: 2/45
Методе извођења наставе: Наставник (ментор) усмерава студента на правилан избор и дефинисање проблематике истраживања, исправно постављање пројекта истраживања, спровођење самог истраживања и контролише исправност обраде, презентације резултата истраживања и валидност изведених закључака. У оквиру предмета истраживања, студент по потреби врши и одређена мерења, испитивања, бројања, анкете и друга истраживања, статистичку обраду података, ако је то предвиђено задатком истраживачког пројекта.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена 60	Завршни испит 40	Поена 100

Студијски програм: Мастер академске студије – <i>Студије наука безбедности</i>			
Назив предмета: Завршни - MASTER РАД			
Статус предмета: Обавезни предмет			
Број ЕСПБ: 16.0			
Услов: Завршни мастер рад представља обавезну активност студента након што положи све испите и испуни све друге обавезе предвиђене садржајима студијског програма дипломских академских студија.			
Циљеви завршног рада: Завршни мастер рад има за циљ да студент кроз његову израду и одбрану покаже одговарајући ниво стручности и способности за обављање послова мастер менаџера безбедности и покаже одговарајући ниво способности за самостално бављење научно-истраживачким радом у области наука одбране, безбедности, цивилне заштите и заштите животне средине и менаџмента људских и социјалних ресурса.			
Очекивани исходи: Доказ да је студент оспособљен за обављање послова мастер менаџера безбедности и да влада методологијом научног истраживања у области наука безбедности.			
Општи садржаји: Завршни мастер рад представља истраживачки рад студента у коме се он упознаје са методологијом истраживања у области наука безбедности. Након обављеног истраживања студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: увод, теоријски део, истраживачки део (нацрт истраживања, резултати, дискусија), закључак, литература .			
Методе извођења наставе: Менторски рад који се састоји у вођењу студента од избора и дефинисања теме дипломског рада до његове јавне одбране.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена 40	Завршни испит 60	Поена 100